



Марія ГЕЛИТОВИЧ

## НОТАТКИ ДО ОБРАЗУ ВЧЕНОГО

З великою любов'ю і глибокою шаною автор відтворює епізодичні зустрічі з Володимиром Овсійчуком. Увага акцентується на висловлюваннях вченого про український іконопис.

**Ключові слова:** Володимир Овсійчук, пам'ятка, ікона.

© М. ГЕЛИТОВИЧ, 2014

Особистість Володимира Овсійчука постає для мене через епізодичні зустрічі, які, однак, залишаються дуже виразними, такими, що їх час не стирає з пам'яті.

Завжди пам'ятатиму декілька висловлювань вченого з приводу українського іконопису. Їх немає на сторінках праць дослідника, а, тим часом, ці зауваження, незважаючи на граничний лаконізм, на мій погляд, суттєві.

У ті часи, коли іконопис не стимулювався як тема наукових досліджень, а впровадження до літератури пам'яток сакрального мистецтва було проблематичним, частина найбільшої збірки українського іконопису Національного музею у Львові залишалася маловідомою навіть для спеціалістів. Віра Свенціцька, хранителька фонду ікон, не квапилася без ґрунтовного опрацювання публікувати твори колекції, а ще й з огляду на їх безпеку, маючи гіркий досвід нищення музейних скарбів радянською владою. Особливе зацікавлення, звісно, викликали найдавніші пам'ятки цієї збірки. Пам'ятаю, як десь в кінці 1990-х рр. на прохання львівських науковців — Володимира Овсійчука, Дмитра Крвавича, Володимира Вуйцика — Олег Сидор, який на той час завідував збіркою, підготував «екскурсію» у фондосховище, щоб показати «найдавніші невідомі раритети». Для мене надто привабливо було послухати думки авторитетних вчених, а тому й попросилася разом з усіма оглянути пам'ятки. Ікони заздалегідь були виставлені при стелажах. На сьогодні пам'ятаю лише деякі із них. Д. Крвавич, серед інших, звернув увагу на унікальність іконографії та стилістики «Св. Миколая на троні з житієм», намагаючись визначити вік пам'ятки. Свої коментарі до ікон висловлював В. Вуйцик. Зауваження стосувалися художніх та техніко-технологічних характеристик творів, які б вказували на конкретніший час їх створення, приналежність до того чи іншого малярського осередку, стилістичного напрямку... Маючи на той час ще дуже незначний, але, все ж, якийсь досвід у дослідженні ікон, я подумки аналізувала манеру письма того чи іншого твору, намагаючись «прив'язати» його до вже відомих мені ікон. І тут раптом пролунав емоційний вигук Володимира Антоновича: «Який трагічний!». Вчений стояв перед іконою «св. Миколая» XVI ст. з Торок, з захопленням розглядаючи лик святого.

Так несподівано для мене відкрився новий, чи не найважливіший ракурс бачення ікони — її образна

характеристика, на яку дослідники іконопису не завжди достатньо акцентують. Природжений дар глибоко переживати твір мистецтва та вміти передати це переживання слухачеві забезпечило В. Овсійчукові успіх неперевершеного оповідача. Зрештою, вчений вміє зацікавити співрозмовника навіть цілком буденними темами. Тому, не втомлюючись, можу довго стояти у скверу біля свого будинку, де інколи зустрічаю Володимира Антоновича (він мешкає у будинку поряд), і з захопленням слухати історії з його життя на фронті, який пройшов ще у зовсім молодому віці, розмаїті колоритні життєві ситуації з викладацького життя й побутові епізоди життя теперішнього...

З наших розмов під час випадкових зустрічей не забудеться відповідь В. Овсійчука на моє запитання: «Що є ще настільки виразним презентантом нашої культури і ментальності, як ікона, або ж, що можна поставити поряд з нею?», Володимир Антонович, не довго замислюючись, сказав: «Пісня. Наша народна пісня!»

Перед захистом дисертації мені декілька разів довелося побувати у В. Овсійчука вдома. Крім великої бібліотеки, увагу привернули картини, серед яких були і роботи самого Володимира Антоновича, а ще багато вазонів з фіалками, які він так любить ...а ще понівечене часом Розп'яття, показуючи яке, вчений, немов мимохідь, порівнював його зі своїм життям...

Тоді хотілося скористатись нагодою, щоб отримати автограф вченого. Новим виданням на той час була книжка «Українське малярство X — XVIII століть. Проблеми кольору». Володимир Антонович здивувався, що я принесла таку «важку» книжку. Взявши її і усамітнівшись, він щось досить довго писав. Написане я прочитала вже вдома: «Гелитович Марії Йосипівні з побажанням ніколи, ні за яких обставин не зрадити нашій, Богом благословенній



Володимир Овсійчук і Марія Гелитович. Фото Євгена Козака

іконі — джерелі краси, духовності й національної ментальності. Я сам — нічого кращого не знаю. Володимир Овсійчук. 30.IV.2001».

Спілкування з Володимиром Овсійчуком, хай і дуже епізодичне, проте яскраве, дає привід для роздумів не лише про мистецтво, а й про життєві реалії. І за це я йому щиро вдячна.

*Mariya Helytovych*

#### NOTES TO SCHOLAR'S IMAGE

With great love and profound respect the author has re-created her episodic meetings with Volodymyr Ovsyichuk. Stress has been laid on the scholar's expressions as to Ukrainian icon painting.

**Keywords:** Volodymyr Ovsyichuk, sightseeing, icon.

*Марія Гелитович*

#### ЗАМЕТКИ К ОБРАЗУ УЧЕНОГО

С большой любовью и глубоким уважением автор воспроизводит эпизодические встречи с Владимиром Овсийчуком. Внимание акцентируется на высказываниях ученого об украинской иконописи.

**Ключевые слова:** Владимир Овсийчук, достопримечательность, икона.